

**UCHWAŁA NR IV/34/2024
RADY GMINY LUBASZ**

z dnia 25 lipca 2024 r.

w sprawie rozpatrzenia skargi na wybory sołtysa i Rady Sołeckiej Sołectwa Kruteczek

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz.609 ze zmianami) art.229 pkt 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572) Rada Gminy Lubasz uchwala co następuje:

§ 1. Po rozpatrzeniu skargi z dnia 13.06.2024r. złożonej na wybory Sołtysa i Rady Sołeckiej sołectwa Kruteczek, uznaje się skargę za niezasadną z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy
Lubasz

Elżbieta Nowak

Uzasadnienie

Skarga Pana M.G. zam. 64-720 Kruteczek na wybory sołtysa i rady sołeckiej sołectwa Kruteczek wpłynęła do Urzędu Gminy w dniu 13 czerwca 2024r.

Rozpatrzenie skargi powierzono Komisji Skarg Wniosków i Petycji Rady Gminy, której posiedzenie odbyło się w dniu 01 lipca 2024r.

Komisja Skarg Wniosków i Petycji, przystępując do rozpatrywania skargi, zgromadziła cały materiał dowodowy w tej sprawie i poprosiła z-cę Wójta Gminy Grażynę Graj o ustosunkowanie się do zarzutów zawartych w skardze. Komisja Skarg Wniosków i Petycji po zgromadzeniu i zapoznaniu się z materiałem dowodowym i wyjaśnien z-cy wójta ustaliła, co następuje:

1. Zgodnie z art. 36 ust.2 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym sołtys oraz członkowie rady sołeckiej wybierani są w głosowaniu tajnym, bezpośrednim, spośród nieograniczonej liczby kandydatów przez stałych mieszkańców sołectwa uprawnionych do głosowania. Prawo wybierania sołtysa oraz członków rady sołeckiej przysługuje więc osobom fizycznym mającym status stałego mieszkańca sołectwa uprawnionego do głosowania. Wyboru sołtysa i rady sołeckiej dokonuje zatem ogół stałych mieszkańców sołectwa uprawnionych do głosowania na zebraniu wiejskim albo w sposób przyjęty dla wyboru radnych. W gminie Lubasz, w statutach sołectwa, przyjęto, że wyboru sołtysa i rad sołeckich dokonuje się na zebraniu wiejskim. W tym przypadku pojęcie „zebrania wiejskiego” jest pojęciem szerszym, którym określa się zgromadzenie mieszkańców sołectwa, zamieszkujących stale na jego terenie. Natomiast zgromadzenie ogółu mieszkańców danego sołectwa to ogół tylko tych mieszkańców, którym przysługuje czynne prawo wyborcze. O tym, że w przypadku w przypadku zebrań wiejskich wyborczych mamy do czynienia w praktyce ze zgromadzeniem mieszkańców sołectwa w szerokim tego słowa znaczeniu świadczy fakt, że zebranie to zwołuje Wójt Gminy, a nie sołtys wsi, jak to stanowi § 10 Statutu sołectw obowiązującego w Gminie Lubasz.

2. Przy określeniu uprawnienia do dokonywania wyboru sołtysa i rady sołeckiej kluczowe znaczenie ma określenie pojęcia „stały mieszkaniec”. Stały mieszkaniec sołectwa to osoba, która przebywa w danej miejscowości i której miejscem zamieszkania jest dana miejscowość. Pojęcie miejsca zamieszkania definiuje art.25 Kodeksu cywilnego: „Miejscem zamieszkania osoby fizycznej jest miejscowość, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu”. Aby uznać mieszkańca wsi za jej stałego mieszkańca powinny być spełnione dwa czynniki: przebywanie w znaczeniu fizycznym w określonej miejscowości i zamiar stałego w niej pobytu. Jeśli są one spełnione, mieszkaniec powinien być wpisany do rejestru wyborców w danej w tej miejscowości. W wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 lutego 2006 roku (K 9/05) czytamy „wpisanie do rejestru wyborców jest czynnością techniczną. Potwierdza ono jedynie fakt stałego zamieszkania na obszarze gminy”. W sprawie pojęcia stałego mieszkańca wypowiedział się także Wojewódzki Sąd Administracyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia 30 września 2008 roku (III SA/Wr 8/08) określając, że „miejscem zamieszkania osoby fizycznej jest miejscowość, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu. O miejscu zamieszkania decydują występujące łącznie dwie przesłanki faktyczne: przebywanie w znaczeniu fizycznym w określonej miejscowości i zamiar stałego pobytu. Jeśli jedna z tych przesłanek nie jest spełniona powoduje to utratę miejsca zamieszkania. Na stałość pobytu w danej miejscowości wskazuje się skupienie w niej aktywności życiowej, związanej z pracą czy rodziną”. Ten sam wyrok wskazuje że: „w przypadku osób posiadających stałe zameldowanie fakt ten przynajmniej potwierdza formalnie ich zamiar stałego pobytu w miejscu zameldowania i nie może być traktowany jako okoliczność bez znaczenia. Odstąpienie jednak w prawie wyborczym od ustalenia miejsca zamieszkania według reguł ewidencji ludności należy uznać za słuszne. Nie powinno to jednak prowadzić do całkowitego zerwania z instytucją zameldowania, bowiem ustalenie faktu stałego zamieszkiwania dla potrzeb określenia kto posiada czynne prawo wyborcze powinno mieć z jednej strony na względzie ułatwienie obywatelom dostępu do udziału w wyborach, z drugiej zaś strony nie może być jednak przyzwoleniem na nadużywanie tego prawa. Trzeba również pamiętać, że potwierdzeniem uznania osoby za stałego mieszkańca danej miejscowości jest wpisanie jej do rejestru wyborców. Potwierdza to opinia Prokuratora Generalnego zawarta w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 lutego 2006 roku (K 9/05): „wpisanie do stałego rejestru wyborców jest związane z faktem stałego zamieszkania na obszarze danej gminy”. Należy mieć też na względzie art. 28 Kodeksu cywilnego: „można mieć tylko jedno miejsce zamieszkania”.

3. Odnoszą stan prawny do przeprowadzonych w dniu 5 czerwca 2024 roku wyborów sołtysa i rady sołeckiej we wsi Kruteczek:

1) W zebraniu według listy obecności uczestniczyły 64 osoby. Pani Sekretarz przed przystąpieniem do czynności wyborczych przedstawiła sposób i zasady wyborów organów sołectwa. W szczególności powołując

się na przepisy prawa poinformowała, że w głosowaniu mogą wziąć udział stali mieszkańcy wpisani do rejestru wyborców. Można było sprawdzić, biorąc pod uwagę przepisy RODO, czy dana osoba jest wpisana do stałego rejestru wyborców w miejscowości Kruteczek, do którego wpisanych jest 102 mieszkańców. Z prawa tego skorzystały 2 osoby, które nie znajdowały się w rejestrze. Jedna z tych osób opuściła zebranie. Komisja skrutacyjna, powołana na zebraniu wiejskim wykluczyła dodatkowo jedną osobę nie wpisaną do rejestru. Na przedstawione zasady oraz możliwość sprawdzenia nikt z obecnych nie wniósł żadnych zastrzeżeń. Kwalifikując prawo do głosowania w wyborach, znaczenie nie miał fakt zameldowania lecz, zgodnie z wyrokiem WSA z 2008 roku, fakt wpisania do rejestru wyborców, który to jednoznacznie przesądza o tym, czy mieszkaniec jest stałym mieszkańcem, czy nie.

2) Określenie „zebranie wiejskie” ma w tym przypadku znaczenie znacznie szersze, takie jak przywołano w pkt.1. Ma raczej charakter zgromadzenia ogólnego mieszkańców, o czym świadczy fakt jego zwołania przez Wójta Gminy a nie sołtysa wsi. Wójt Gminy został upoważniony do zwołania zebrania w uchwale Nr II/19/2024 Rady Gminy Lubasz z dnia 23 maja 2024 r. w sprawie zarządzenia wyborów sołtysów i rad sołeckich w gminie Lubasz. § 2 uchwały brzmi : „Zobowiązuje się Wójt Gminy do wyznaczenia terminów i zwołanie zebrań wiejskich”. Zebranie zatem nie zostało zwołane wadliwie.

3) Zastrzeżenia można mieć do zapisów statutu sołectwa, który uchwalony został w 2015 roku. Nie zawiera wielu szczegółów dotyczących sposobu, zasad wyboru sołtysa i rady sołeckiej oraz nie uwzględnia wielu okoliczności związanych z interpretacją obowiązującego prawa. W związku z tym należy niezwłocznie przystąpić do prac nad opracowaniem nowego statutu sołectwa.

Biorąc powyższe ustalenia pod uwagę, Komisja Skarg Wniosków i Petycji zarekomendowała uznanie skargi za niezasadną.

Przewodnicząca Rady Gminy
Lubasz

Elżbieta Nowak